

Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, безпеки та інноваційної
діяльності підприємства

Андрій Колосок

Проектний аналіз

**методичні рекомендації
для практичної та самостійної роботи**

Луцьк 2017

УДК 005.025.4 (075.8)

ББК 30.2 я 73

К60

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (протокол №1 від 28.08.2017 р.).

к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту СНУ імені Лесі
Українки
Шматковська Т.О.

Рецензенти:

к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та міжнародної
економіки Луцького НТУ
Кравчук О. Я.

Колосок А. М.

К60 Проектний аналіз : методичні рекомендації для практичної та самостійної роботи / Колосок Андрій Мирославович. – Луцьк : ПП "Поліграфія", 2017. – 20 с.

Розроблено практичні завдання щодо оцінки ефективності соціально-економічних проектів. Виконання наведених завдань дозволить досягнути весь комплекс показників що характеризують систему проектного аналізу, опанувати методику їх аналізу та прогнозування.

Рекомендовано студентам 2 курсу спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка підприємства»

УДК 005.025.4 (075.8)

ББК 30.2 я 73

© Колосок А. М., 2014

© Східноєвропейський національний
університету імені Лесі Українки, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тема 1. Життєвий цикл проекту	5
Тема 2. Цінність грошей у часі	6
Тема 3. Грошовий потік	7
Тема 4. Аналіз беззбитковості проекту	8
Тема 5. Оцінка ефективності інвестиційного проекту	9
Тема 6. Оцінка ризиків інвестиційних проектів	11
Тема 7. Аналіз чутливості проектів	12
Тема 8. Економічний аналіз проектів	14
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	18

ВСТУП

В умовах переходу до ринкової економіки, інтеграції в світове співтовариство поживається та набуває нової якості інвестиційна діяльність, пов'язана з розробкою та реалізацією проектів. Тим часом економістам бракує навиків з ідентифікації, підготовки та реалізації рішень щодо ефективного використання ресурсів. Тому нагальною є потреба в опануванні світового досвіду розробки та впровадження проектів, відображеному в новому науковому напрямку – проектному аналізі.

Проектний аналіз – це сукупність методів і прийомів, за допомогою яких можна розробити оптимальний проект документально та визначити умови його успішної реалізації, розв'язати проблему вибору найкращого варіанту соціально-економічного розвитку; це інструмент планування будь-якого розвитку.

Предметом проектного аналізу є концепції, методологія, підходи та критерії визначення, порівняння, обґрунтування альтернативних рішень за умов обмеженості ресурсів. Тому проектний аналіз можна визначити як механізм системної оцінки недоліків і переваг проектів на основі інформації, здобутої та опрацьованої при зборі та аналізі даних про місце локації проекту (його зовнішнє середовище), інвестиційні пріоритети регіону, альтернативи розвитку, з врахуванням ризиків, проблем, умов обмеженості ресурсів. Дана оцінка здійснюється за результатами аналізу за всіма аспектами проектного аналізу (комерційному, технічному, екологічному, інституційному, соціальному, фінансовому, економічному) до прийняття рішення про фінансування проекту.

Виконуючи практичні завдання, студент повинен розробити власну схему збирання даних, здійснити оптимізацію процесів прийняття рішень на основі аналізу альтернативних варіантів, вибрати оптимальний варіант, визначити організаційні, фінансові, технологічні, соціальні, екологічні проблеми, які виникають на різних стадіях реалізації проекту, прийняти компетентні рішення щодо доцільності використання ресурсів для реалізації конкретного проекту.

Студенти повинні володіти методологічними прийомами оцінки ситуації, враховуючи результати аналізу всіх аспектів проектного аналізу, вміти визначити, порівняти, обґрунтувати альтернативні рішення за умов обмеженості ресурсів, оцінити їх ефективність.

На нашу думку даний курс і закладена в ньому методологія – один з найсучасніших та прогресивних і потребує детального вивчення студентами, оскільки отримані знання – основа формування нових фахівців, які працюватимуть в ринкових умовах.

Тема 1. Життєвий цикл проекту

Запитання для підготовки:

1. Життєвий цикл проекту. Фази, стадії та етапи проектного циклу.
2. Передінвестиційні дослідження: їх зміст та значимість.
3. Інвестиційна фаза. Розробка попереднього та остаточного ТЕО проектів.
4. Експлуатаційна фаза.

Питання для обговорення:

1. Чи існують особливості життєвого циклу загальнонаціональних, регіональних і локальних проектів?
2. Які види і типи аналізу застосовуються на різних фазах, стадіях і етапах інвестиційного проекту?

Практичне завдання:

Розподіліть запропоновані види діяльності за фазами, стадіями та етапами інвестиційного проекту в черговості проведення проекту.

Таблиця 1

Вид діяльності	Фаза	Стадія	Етап
1. Здійснення контролю за виконанням проекту			
2. Визначення альтернативних способів досягнення мети проекту та їх оцінка			
3. Обговорення умов кредитування			
4. Збір інформації про національний план розвитку, державну політику пріоритетів у різних секторах економіки			
5. Звіт про завершення проекту			
6. Укладання контрактів та будівельно-монтажні й пусконаладжувальні роботи			
7. Визначення існуючого рівня виробництва, імпорту проекрованої продукції та попиту			
8. Оголошення про проведення торгів			
9. Оцінка екологічної припустимості			
10. Введення об'єкта в експлуатацію			
11. Уточнення часових меж проекту			
12. Календарне планування будівельних робіт			
13. Оцінка інституційної припустимості інвестиційної пропозиції			
14. Виробництво товару та його реалізація			
15. Відбір можливих для використання технологій			
16. Оцінка доцільності проекту з технічної, комерційної, економічної, фінансової та організаційної точок зору			
17. Діагностика об'єкта, що інвестується			
18. Визначення конкретних цілей проекту			
19. Отримання дозволу на купівлю чи оренду землі			

20. Оцінка доцільності проекту			
21. Визначення масштабів проекту			
22. Підготовка будівельної документації			
23. Набір і навчання персоналу			
24. Розподіл першого випуску продукції			
25. Оцінка потенційних можливостей регіону та його інвестиційного клімату			

Тема 2. Цінність грошей у часі

Запитання для підготовки:

1. Теперішня вартість грошей: економічний зміст та методика визначення.
2. Причини зміни цінності грошей в часі.
3. Майбутня вартість грошей: економічний зміст та методика визначення.
4. Розрахунки за простими та складними відсотками.
5. Поняття ануїтету.

Питання для обговорення:

1. Чи завжди гроші змінюють свою цінність у часі й чому?
2. Чи ідентичні поняття "ставка дисконту" й "ставка банківського відсотку"?
3. Чи впливає на майбутній дохід схильність фірми до ліквідації?
4. Чи зміниться теперішня вартість, якщо складний відсоток нараховується частіше?

Практичні завдання:

1. Майбутня вартість ануїтету через 4 роки - 4 тис. грн., за відсоткової ставки 16 %. Яка величина одноразової виплати?
2. Ви взяли в банку кредит 16 тис. грн. на 3 роки. Річна відсоткова ставка - 10%. Яку суму треба сплачувати кожного року?
3. Визначити майбутню вартість 2 тис. грн.. через 5 років, якщо:
 - а) складний відсоток нараховується щорічно у розмірі 12 % річних;
 - б) складний відсоток нараховується кожні півроку - 14% річних;
 - в) складний відсоток нараховується щоквартально - 16% річних;
 - г) складний відсоток нараховується в розмірі 20 % річних.
4. Сьогодні на вашому рахунку лежить у банку 100 тис. грн., за якими банк нараховує 10% річних (раз на рік). Яку суму ви можете щорічно знімати з рахунку, щоб цих 100 тис. грн. вам вистачило на 5 років за інших рівних умов?
5. Визначте, який варіант позики 1 тис. грн. оберете:
 - зі щомісячною виплатою 92 грн. упродовж року;
 - зі щомісячною виплатою 36 грн. упродовж трьох років.

6. Припустимо, що ви хочете придбати нову машину, її повна вартість, включаючи всі додаткові витрати. – 10085 грн. Продаючи стару машину й додаючи готівку, ви можете заплатити 2 085 грн. У вас є можливість вибрати, де позичити решту суми? Що ви оберете? Чому?

- а) лихвар пропонує вам кредит на 36 місяців з щомісячною виплатою 18 %;
- б) банк надає вам позику на 24 місяці з виплатою 14% щомісяця;
- в) фінансова компанія дає вам гроші на термін 48 місяців з виплатою 27% щомісяця.

Тема 3. Грошовий потік

Запитання для підготовки:

1. Грошовий потік як складова оцінки інвестиційного проекту.
2. Поняття припливу, відпливу, додаткового грошового потоку.
3. Методика розрахунку грошового потоку.
4. Прогнозування потоку грошових коштів.

Питання для обговорення:

1. Чому для оцінки інвестиційного проекту використовується не чистий доход, а грошовий потік?
2. Які особливості розрахунку додаткового грошового потоку, якщо ціна продажу старого устаткування перевищує ціну його купівлі?
3. Чи може грошовий потік бути єдиним критерієм відбору в оцінці двох проектів?
4. Що вигідніше для збільшення грошових потоків: збільшення поточних чи капітальних затрат?
5. Роль амортизації в прогнозуванні грошових потоків.
6. Методичні принципи розрахунку грошових потоків.

Практичні завдання:

1. Обчисліть додаткові грошові потоки для проекту, що передбачає заміну старого обладнання новим, на підставі таких даних:

- до проекту одержувані доходи підприємства склали 3 млн. грн., комунальні послуги - 800 тис. грн., технічне обслуговування й поточний ремонт - 500 тис. грн., амортизація -150 тис. грн., заробітна плата - 600 тис. грн., страхування - 400 тис. грн., решта витрат - 100 тис. грн. Після заміни доходи компанії збільшаться до 4,2 млн. грн., комунальні послуги знизяться до 600 тис. грн., затрати на техобслуговування й технічний ремонт - до 400 тис. грн., заробітна плата зменшиться до 450 тис. грн., страхування збільшиться до 500 тис. грн., амортизація зменшиться до 370 тис. грн., решта витрат не зміниться.

Податок на доходи - 30 %. Вартість нового обладнання - 2960 тис. грн. Старі активи продаються за балансовою вартістю 1200 тис. грн. Термін зносу нових фондів дорівнює 8 років, метод нарахування амортизації рівномірний.

2. Фірма розглядає можливість, придбання нового обладнання за ціною 180 тис. грн. за рахунок продажу старого обладнання за ціною 120 тис. грн., придбаного 2 роки назад за 100 тис. грн. Старе й нове обладнання має термін зносу 5 років. Компанія одержує інвестиційний податковий кредит у розмірі 10% від суми інвестицій. Визначте додатковий грошовий потік від заміни старого обладнання новим, якщо ставка податку на доход становить 40 %, на капітальний доход - 28 %. Чи зміниться додатковий грошовий потік, якщо припустити, що: початкова вартість старого обладнання складає 150 тис. грн.; старе обладнання відпрацювало не 2, а 4 роки перед реалізацією; якщо амортизація не рівномірна, а прискорена.

Тема 4. Аналіз беззбитковості проекту

Запитання для підготовки:

1. Структура витрат виробництва та її вплив на вибір масштабу виробництва.
2. Управління виробничими затратами при реалізації проектів.
3. Виробничий (операційний) важіль, його вплив на вибір обсягу виробництва.
4. Аналіз беззбитковості. Розрахунок точки беззбитковості й порога рентабельності.
5. Аналіз динамічності. Розрахунок запасу надійності та фінансової сталості проекту.

Питання для обговорення:

1. Чи є поняття "витрати", "видатки", "затрати" ідентичними? Як трактуються ці категорії в зарубіжній літературі?
2. Чому розрахунок точки беззбитковості є критерієм оцінки інвестиційних проектів? Яким має бути критерій порівняльності для оцінки двох проектів?
3. Виробничий (операційний) і фінансовий важіль. Можливість застосування цих показників для оцінки проектів.
4. Принципи й етапи проведення аналізу беззбитковості та динамічності для оцінки ефективності інвестиційних проектів.

Практичні завдання:

1. Компанія планує виробити й продати 12000 одиниць товару, змінні затрати на виготовлення й продаж одиниці якого складають 7 грн. Постійні затрати дорівнюють 63 тис. грн., а запланований прибуток 33 тис. грн. За якою ціною слід продавати товар?

2. Фірма виробляє товар, змінні затрати на одиницю якою складають 24 грн., продає його за ціною 30 грош. од. за штуку. Постійні затрати фірми становлять 68 тис. грош. од. Скільки потрібно продати товару, щоб окупити затрати? Чи зміниться цей обсяг, якщо фірма планує одержати прибуток 16 тис. грош. од.?

Визначити точку беззбитковості проекту та виконати аналіз динамічності, якщо проект виробництва товару А передбачає його випуск у розмірі 1,5 млн.

шт. на рік, при змінних витратах на одиницю його виготовлення й реалізації 8 грн., постійних затратах 4250 тис. Первинна ціна реалізації проекту складає 13,5, потім вона знизиться до 12. Обчисліть запас надійності інвестицій.

3. Здійснення інвестиційного проекту передбачає, що виручка від реалізації складе 2100 тис. грош. од., а витрати на його реалізацію складуть: постійні - 860 тис. грош. од., змінні - 1100 тис. грош. од., обсяг продаж досягне 2000 тис. шт. Виконайте потрібні розрахунки для визначення порогу рентабельності, сили впливу виробничого важеля та запасу фінансової сталості для трирічного періоду, якщо припустити, що змінні витрати й обсяг продаж щорічно зростатимуть на 8% відносно попереднього періоду. Проаналізуйте отримані результати.

Тема 5. Оцінка ефективності інвестиційного проекту

Запитання для підготовки:

1. Методи оцінки ефективності інвестицій.
2. Класифікація показників результативності проектів.
3. Показники чистої поточної вартості, коефіцієнт "вигоди-затрати", внутрішня норма рентабельності. Можливість застосування, економічний зміст вигоди й недоліки.
4. Фінансовий профіль проекту.
5. Неформальні критерії оцінки інвестиційних проектів.

Питання для обговорення:

1. Чи завжди всі учасники проекту користуються для відбору проекту тими самими критеріями?
2. Які особливості оцінки ефективності взаємовиключних та взаємодоповнюючих проектів?
3. Зарубіжні корпорації, окрім формальних, використовують неформальні критерії відбору. З чим це пов'язано?

Практичні завдання:

1. Вивчається можливість реалізації інвестиційного проекту, вигоди й затрати якого подані в таблиці:

Таблиця 2

Рік	Затрати, млн. грн.			Вигоди, млн. грн.
	Капітальні затрати	Технічне обслуговування	Виробництво	
1-й	0,6	0	0	-
2-й	1,3	0	0	0,2
3-й	1,7	0	0,5	0,5
4-й	0,5	0,3	0,8	1,2
5-й	1,0	0,3	1,0	2,7
6-20-й	0,2	0,3	1,2	3,3

Обчисліть показники ефективності інвестиційного проекту та проаналізуйте отримані результати, якщо ставка дисконту складає 10%. Чи зміниться ваше рішення щодо можливості реалізації проекту, якщо ставка дисконту зросте до 12%?

2. Підприємство виробляє продукт «А» в обсязі 2 000 тис. тонн щорічно і продає за ціною 70 грн. за тону. Витрати виробництва складають 50 грн. за тону. Передбачається, що, якщо не здійснювати будь-яких проектів модернізації, рівень виробництва почне зменшуватись з 5-го року на 2% у рік. Запропонований проект модернізації підприємства передбачає збільшення обсягів виробництва продукту «А» до 2 010 тис. тон щорічно, до того ж уже в перший рік після реалізації проекту. Окрім того, проект передбачає випуск продукту «В» в обсязі 80000 тонн з другого року щорічно, до того ж у перший рік після початку проекту буде вироблено 20 000 тонн. Розрахункові витрати нового продукту складають 320 грн. за тону, а ринкова ціна – 360 грн. за тону. Попит на продукти «А» та «В» досить стабільний, зміни в цінах і витратах не очікуються.

Загальний обсяг інвестицій у новий проект оцінюється в 70 млн. грн., з яких 50 % буде вкладено на початку першого року, 30% - другого і 20% - на початку третього. Передбачається, що термін життя проекту складе 8 років. Альтернативна вартість капіталу в цьому періоді становитиме 15 %. Після цього терміну обладнання буде демонтовано, а його залишкова вартість з урахуванням затрат на демонтаж дорівнює нулю. Виручка від реалізації враховується на кінець періоду, а інвестиції на початку.

На підставі одержаної інформації:

- побудуйте таблицю руху грошових коштів (грошового потоку) підприємства до та після здійснення проекту;

- порівняйте одержані результати й визначте затрати і вигоди, які виникають як наслідок розглядуваного проекту (ситуація «з проектом» або «без нього»). Спрогнозуйте рух додаткових грошових коштів, які утворюються у зв'язку з реалізацією проекту;

- визначте чисту тепер вартість проекту, коефіцієнт «вигоди-затрати»;

- чи зміниться ваш прогноз щодо доходності проекту, якщо ставка дисконту підвищиться (знизиться)?

Побудуйте фінансовий профіль проекту.

3. Визначити внутрішню норму рентабельності, якщо відомий такий потік грошових коштів:

Таблиця 3

Рік	0	1-й	2-й	3-й
Потік	-200	80	120	250

Альтернативна вартість дорівнює 16 %. Чи доцільне впровадження цього проекту?

4. Деякий проект має початкові інвестиції в розмірі 10800 грн. Очікуваний чистий грошовий потік складатиме 3 тис. грн. за рік. Термін служби проекту становить 5 років, а норма віддачі - 10%. Визначте доцільність даного проекту за критерієм чистої теперішньої вартості та розрахуйте внутрішню норму рентабельності.

Тема 6. Оцінка ризиків інвестиційних проектів

Запитання для підготовки:

1. Поняття ризику та невизначеності в проектному аналізі.
2. Класифікація ризиків.
3. Причини виникнення ризиків та їх наслідки.
4. Показники й критерії оцінки ризиків.
5. Управління ризиком.
6. Методи зниження ризиків.

Питання для обговорення:

1. Можливість і потреба врахування ризику при обґрунтуванні інвестиційних проектів.
2. Чи відрізняються, на вашу думку, підходи інвестора, замовника й підрядників при оцінці проектних ризиків?
3. Які способи зменшення ризику, що успішно застосовуються за кордоном, ви вважаєте прийнятними для вітчизняних підприємців?

Практичні завдання:

1. Інвестор має інформацію щодо можливого обсягу продаж нового продукту:

Таблиця 4

Можлива реакція ринку	Обсяг продаж, млн. грн. од.	Імовірність
Низький рівень сприйняття	10	0,1
Помірний	30	0,3
Високий	45	0,4
Дуже високий	60	0,2

Визначте абсолютні та відносні показники ризику.

2. Підприємство повинно вкласти певну суму коштів у свій розвиток. Менеджер з розвитку визначив вісім можливих альтернативних проектів, які можуть бути реалізовані за п'ятьма зовнішньоекономічними умовами. Кожен із проектів характеризується певною ефективністю залежно від ситуації, що складається на ринку. (табл.). Визначте, застосовуючи показники варіації (дисперсію, стандартне відхилення, семі варіацію, семікватратичне відхилення, граничну похибку, розмах варіації, коефіцієнт варіації та коефіцієнт ризику), в який із проектів фірмі доцільно вкладати кошти і чому.

Таблиця 5

Оцінка ефективності проектів розвитку різних ринкових умов

Проекти розвитку підприємства	Прибуток залежно від ринкових умов, тис. грн.				
	I	II	III	IV	V
S ₁	25	35	20	15	17
S ₂	34	14	18	24	40
S ₃	16	27	45	30	51
S ₄	7	18	40	15	38
S ₅	58	67	31	32	50
S ₆	37	44	25	21	21
S ₇	13	5	34	71	23
S ₈	60	55	25	40	17
Суб'єктивна імовірність настання ринкових умов (P _j)	0,25	0,05	0,12	0,24	0,34

3. Розгляньте щотижневий звіт про зміни рейтингів ризиків окремого проекту (табл.). Сформулюйте пропозиції щодо управління ризиками даного проекту.

Таблиця 6

Щотижневий звіт про зміни рейтингів ризиків

Пункт ризику	Рейтинг на звітному тижні	Попередній рейтинг	Тривалість перебування у списку, тижні
Дуже мало експертів з аналізу даного сегменту ринку	1	1	2
Зрив графіка підписання контракту кредитором	2	2	2
Слабка функція звітності	3	5	3
Слабка підтримка проекту персоналом підприємства	4	4	3
Нові вимоги до технічних характеристик	5	3	4
Загроза перевищення кошторису	6	6	4
Невизначеність з графіком поставок	7	8	3
Нестабільність складу проектної команди	8	Новий	-
Проблеми з організацією контролю	9	Новий	-
Технологічні ризики	10	10	4

Тема 7. Аналіз чутливості проектів

Запитання для підготовки:

1. Суть та особливості методів аналізу власного ризику проекту (аналіз чутливості, метод сценаріїв, метод Монте-Карло).
2. Алгоритм аналізу чутливості.

3. Зміст та визначення коефіцієнту переключення.
4. Діапазон впливу і його роль в аналізі чутливості.
5. Графічне відображення результатів аналізу чутливості.

Питання для обговорення:

1. Можливість і потреба використання методу Монте-Карло при обґрунтуванні інвестиційних проектів.
2. Назвіть вигоди й вади різних методів аналізу ризику.
3. Як можна підвищити вірогідність результатів аналізу чутливості.

Практичні завдання:

1. Розглядається інвестиційний проект будівництва й пуску лінії переробки молока з величиною початкових інвестицій 300 тис. грн. і терміном існування 7 років. Проект передбачає випуск продукції обсягом 100 тонн у рік за ціною 3 500 грн. за тонну. Витрати на оплату праці складають 500 грн., сировину 1300 грн., електроенергію 700 грн. у розрахунку на 1 тонну. Величина ставки дисконту для даного проекту береться рівною 18 %.

Проведіть аналіз чутливості даного проекту (визначте порогові значення змінних що впливають на результативну величину проекту, їх допустимі зміни еластичність результативної величини, відносно зміни кожної змінної).

Подайте аналіз розглядуваного проекту за песимістичним та оптимістичним сценарієм.

Песимістичний сценарій: обсяг реалізації знизиться на 20 %, ціна зменшиться до 3 тис. грн. за тонну витрати на оплату праці збільшаться на 10 %, сировину на 20 %, електроенергію на 50 %. Величина ставки дисконту зросте до 10 %. Оптимістичний сценарій: обсяг реалізації зросте на 30 %, ціна збільшиться і становитиме 4 тис. гр. од. за 1 тонну, витрати на оплату праці залишаться незмінними а сировина й електроенергія стануть дешевшими на 10 %. Величина ставки дисконту знизиться до 6%.

2. Результати аналізу чутливості проекту представлені в таблиці. Охарактеризуйте їх та зобразіть графічно. Запропонуйте систему управління ризиками проекту.

Таблиця 7

Аналіз чутливості проекту

Показники чутливості	Фактори			
	Витрати на страхування	Операційні витрати	Ціна паливно-мастильних матеріалів	Ціна послуг
Сумарна чутливість	6	15	17	22
Діапазон впливу	9	14	26	19
Коефіцієнт переключення	немає	немає	63	47
Ймовірність переключення	-	-	52	18

Тема 8. Економічний аналіз проектів

Запитання для підготовки:

1. Особливості фінансового і економічного аналізу.
2. Поняття чистої суспільної користі проекту.
3. Економічна суть премії виробників та премії споживачів.

Питання для обговорення:

1. Вплив тіньового ринку на ефективність проектів.
2. Особливості реалізації соціальних проектів.
3. Привабливість та недоліки інфраструктурних проектів.

Практичні завдання:

1. У вашому обласному центрі планується будівництво концертного залу на 5000 місць. Середня очікувана вартість вхідного квитка становитиме 50 грн., а граничні витрати на організацію концерту – 25 грн. в розрахунку на одне місце. Максимально можлива вартість квитка – 300 грн. Зобразіть графічно та розрахуйте суспільну користь проекту.

2. Розглядається можливість реалізації державного інвестиційного проекту, пов'язаного з фінансуванням наукових досліджень і розробок з розвитку нових технологій - виведення нового, більш продуктивного сорту пшениці. Ця інновація призведе до ефекту зміщення кривої щорічної пропозиції пшениці вправо на 5 пунктів. Зобразіть графічно як можна виміряти річний потік чистої суспільної користі від даного проекту в результаті його впливу на ринок пшениці, враховуючи лише зміни в сумі премій споживачів і виробників (без очікуваних змін у державних доходах і зовнішніх ефектах).

3. Розглядається проект будівництва мосту для зміни паромної переправи, власником якої є приватний монополіст. Якщо проект спорудження мосту не приймається, паромний монополіст буде продовжувати утримувати ринок і надалі. Він забезпечуватиме 5000 перевезень щорічно за ціною 20 грн., тоді як гранична витрата одного перевезення є сталою і становить 15грн. Якщо державний інвестиційний проект з будівництва мосту буде прийнято, це покладе край паромній монополії (тобто виробнича премія стане дорівнювати 0) і забезпечить 25000 перевезень щорічно безкоштовно. Визначте річний потік чистої суспільної користі від проекту спорудження мосту для зміни паромної монополії.

Тема 9. Управління проектом

Запитання для підготовки:

1. Загальні та специфічні функції управління.
2. Принципи формування цілей проекту
3. Структуризація проекту.
4. Основні характеристики мережевого графіка.
5. Розрахунок критичного шляху.

Питання для обговорення:

1. Особливості контролю та оцінки виконання проекту.
2. Роль стратегічного планування в управлінні проектами.
3. Взаємозв'язок між стратегічним та тактичним управлінням.

Практичні завдання:

1. Заповніть прогалини в таблиці, що характеризує організаційні структури управління проектами:

Таблиця 8

Характеристики	Організаційні структури				
	функціональна	матрична		проектна	
		слабка	збалансована	сильна	
Повноваження керівника проекту	слабкі	обмежені			
Персонал, що повністю зайнятий проектом					80-100%
Виконання проекту керівником		Часткова зайнятість			Повна зайнятість
Виконання проекту командою			Часткова зайнятість	Повна зайнятість	

2. Здійсніть ефективний розподіл відповідальності та повноважень між учасниками проектної команди при виконанні певного виду робіт (табл.). Скористайтесь наступною градацією повноважень:

- 1 - несе повну відповідальність;
- 2 - здійснює загальне керівництво;
- 3 - повинен дати консультацію;
- 4 - може дати консультацію;
- 5 - затверджує.

Таблиця 9

Вид діяльності	Керівник підприємства	Керівник проекту	Технічний директор	Керівник відділу маркетингу	Керівник відділу автоматизації
Сформулювати план проекту					
Розробити технічну специфікацію					
Встановити програмне забезпечення					
Визначити перелік необхідної документації					

Розробити план маркетингу					
Сформувати графік роботи обладнання					
Провести розрахунки показників ефективності проекту					

3. Проаналізуйте ситуацію в країні, регіоні або на конкретному підприємстві. Сформулюйте можливий напрямок розробки проекту або скористайтесь вже існуючими ідеями. За допомогою наведених таблиць, розробіть модель загальної характеристики проекту:

- визначте назву та витoki проекту (табл. 10);
- розробіть цілі проекту та засоби їх реалізації (табл. 11);
- виконайте перший крок у мобілізації підтримки проекту - визначтесь з рівнем необхідної підтримки (табл. 13).

Таблиця 11

Алгоритм оцінки витоків проекту

Витoki проекту	Сильні сторони	Слабкі сторони	Ваші пропозиції
Які особи або організації подали ідею проекту?	Які позитивні характеристики проекту?	Які негативні якості проекту?	Заходи, спрямовані на усунення перешкод.

Таблиця 12

Алгоритм розробки цілей та завдань проекту

	Управління проектом	Результати проекту
Місія проекту Головні цілі Основні задачі	Конкретні напрямки, види, форми діяльності, що забезпечують досягнення мети	Перспективні Підсумкові по проекту Проміжні

Таблиця 13

Визначення необхідної підтримки проекту

Чия підтримка потрібна	Суть підтримки	Основні особи, що прийматимуть рішення
Власне підприємство Місцеві бізнесмени Місцева влада Громадськість і т.д.	Матеріальна Інформаційна Моральна і т.д.	Хто є ключовою особою? Як вона відноситься до проекту? Як може вплинути на прийняте рішення через систему взаємодії?

4. Сформуйте проектну групу із ваших колег. Оцініть їх за певними показниками (табл.). Визначте пріоритетність характеристик персоналу для розробленого в попередньому завданні проекту. Розробіть рекомендації щодо управлінського персоналу проекту.

Таблиця 14

Оцінка персоналу проекту

Наявність досвіду	Пріоритет	Персонал, що вивчається		
		Рудик	Гойчук	і т.д.
реалізації проектів				
проектного планування				
складання кошторисів				
збору маркетингової інформації				
роботи з громадськістю				
підписання контрактів				
автоматизованого управління проектами				
і т.д.				

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баум У. Цикл реализации проекта / У. Баум. — Вашингтон : Ин-т эконом. развития Всемирного банка, 1982. — 128 с.
2. Беренс В. Руководство по оценке эффективности инвестиций / В. Беренс, П.М. Хавранек ; пер. с англ. — М. : АОЗТ "Интер-эксперт" : ИНФРА-М, 1995. — 98 с.
3. Бирман Г. Экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмидт : под ред. Л.П. Белых ; пер. с англ. — М. : Банки и биржи : ЮНИТИ, 1997. — 631 с.
4. Бланк И. Л. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. — К. : ИТЕМ ЛТД : Юнайтед Лондон трейд лимитед, 1995. — 448 с.
5. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту / Є. Брігхем ; пер. з англ. — К. : Молодь, 1997. — 1000 с.
6. Верба В. Л. Проектний аналіз : підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. — К. : КНЕУ, 2000. — 322 с.
7. Верещак В. С. Эколого-экономическое обоснование инвестиционных проектов / В. С. Верещак, Т. Г. Бен. — Днепропетровск : Ин-т технологии, 1998. — 122 с.
8. Вісящев В. Л. Наукові засади передпроектних досліджень і обґрунтувань : монографія / В. А. Вісящев. — Севастополь : Вебер, 2003. — 440 с.
9. Войчак В. Маркетинговий менеджмент : підручник / В. Войчак. — К. : КНЕУ, 1998. — 268 с.
10. Волков И. М. Проектный анализ / И. М. Волков, М. В. Грачева. — М. : ЮНИТИ, 1998. — 165 с.
11. Воркут Т. А. Проектний аналіз : навч. посіб. / Т. А. Воркут. — К. : Укр. центр духовної культури, 2000. — 428 с.
12. Закон України "Про інвестиції" // ДІБП. — 1994. — № 11. — С. 54.
13. Закон України "Про підприємництво" // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 14. — С. 44.
14. Закон України "Про підприємства в Україні" // Галицькі контракти. — 1996. — № 46. — С. 17.
15. Ковалев В. В. Введение в финансовый менеджмент / В. В. Ковалев. — М. : Финансы и статистика, 2000. — 768 с.
16. Колтынюк Б. А. Инвестиционные проекты : учебник / Б. А. Колтынюк. — СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2000. — 182 с.
17. Колтынюк Б. А. Инвестиционное проектирование объектов социальной сферы / Б. А. Колтынюк. — СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 2000. — 432 с.
18. Митяй О.В. Проектний аналіз: навч. посіб./ О.В. Митяй. — К.: Знання, 2011. - 311 с.
19. Онікієнко С. В. Пост аудит інвестиційних проектів / С. В. Онікієнко // Фінанси України. — 2001. — № 1. — С. 99— 103.
20. Патцак Г. Парадигма управління проектами. Системно орієнтована модель управління проектами / Г. Патцак. — М. : Алане, 1993. — 98 с.

21. Пересада О. А. Моніторинг інвестиційних проектів / О. А. Пересада // Фінанси України. — 2001. — № 4. — С. 85— 89.
22. Проектний аналіз : навч. посіб. / за ред. С. О. Москвіна. — К. : Лібра, 1998. — 368 с.
23. Савчук В. П. Анализ и разработка инвестиционных проектов : учеб. пособие / В. П. Савчук, С. И. Прилипко, Е. Г. Величко. — К. : Абсолют-В : Зільга, 1999. — 304 с.
24. Шапиро В. Д. Управление проектами / В. Д. Шапиро и др. — СПб. : ДваТри, 1996. — 610 с.

Навчально-методичне видання

Колосок Андрій Мирославович

ПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ

методичні вказівки
для практичної та самостійної роботи

Друкується в авторській редакції

